

3b

Přehled o všech činnostech zajišťovaných OSPOD

Informace o OSPOD Mnichovo Hradiště jsou uveřejněny na webových stránkách úřadu a prostoru úřadu na nástěnce p v 1. patře před kanceláří č.106. Pro děti i pro dospělé je k dispozici též informační leták .

Sociálně-právní ochrana dítěte představuje zajištění práva dítěte na život, jeho příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině, na identitu dítěte, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, na vzdělání, zaměstnání, zahrnuje také ochranu dítěte před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím, zanedbáváním, zneužíváním nebo vykořisťováním.

Ochrana dítěte, která je širším pojmem než sociálně-právní ochrana, tak zahrnuje ochranu rozsáhlého souboru práv a oprávněných zájmů dítěte, a je proto upravena v různých právních odvětvích a v právních předpisech různé právní síly. Tvoří tak předmět činnosti celé řady orgánů, právnických a fyzických osob, a to v závislosti na jejich působnosti. Ochrana dítěte a zajišťování jeho práv se promítá do právních předpisů v oblasti rodinně právní, sociální, školské, zdravotní, daňové, občanskoprávní, trestní apod., a z toho také vyplývá okruh subjektů, které ji realizují. Z této skutečnosti je zřejmé, že právní úpravu ochrany dítěte nelze zahrnout do jediného právního předpisu. Deklarace práv dítěte, přijatá VS OSN 20. listopadu 1959 a Úmluva o právech dítěte přijatá v roce 1989, deklarují rodinu jako základní jednotku společnosti a přirozené prostředí pro růst a blaho všech svých členů a zejména dětí, která musí mít nárok na potřebnou ochranu a takovou pomoc, aby mohla plnit svou úlohu.

Dítě tak ve smyslu těchto mezinárodních dokumentů potřebuje pro svou tělesnou a duševní nezralost zvláštní záruky, péči a odpovídající právní ochranu před narozením a po něm. Listina základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky (dále jen „Listina“), věnuje pozornost dětem a rodině v článku 32 tak, že dává rodičovství a rodinu pod ochranu zákona a dětem a mladistvým zaručuje zvláštní ochranu. Zákony proto také respektují jeden ze základních principů fungování rodiny, a to právo a povinnost rodičů společně vychovávat a pečovat o děti, a pokud je toho třeba, požadovat. Jakékoliv zasahování do soukromí a rodinného života je možné teprve tehdy, jestliže rodiče nebo osoby odpovědné za výchovu dětí o to požádají nebo se o děti nemohou či nechtějí starat.

Vedle těchto zmíněných významných dokumentů nalezneme ochranu dětí upravenou i v dalších mezinárodních smlouvách a v právních předpisech níže uvedených.

Co se rozumí sociálně-právní ochranou dětí, vyjadřuje konkrétně zákon č.**359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí**, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o SPO“), který vymezuje sociálně-právní ochranu dětí v §1 jako:

- a. ochranu práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu
- b. ochranu oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění a
- c. působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny

přičemž zdůrazňuje, že nedotčeny zůstávají zvláštní právní předpisy, které též upravují ochranu práv a oprávněných zájmů dítěte.

Tato definice v sobě zahrnuje sociálně právní ochranu v širokém slova smyslu, což je vyjádřeno slovy, že nedotčeny zůstávají zvláštní právní předpisy, které též upravují ochranu práv a

oprávněných zájmů dítěte. V zákoně o SPO jsou upravena jen některá opatření směřující k ochraně dětí, další jsou obsažena v řadě právních předpisů, které se vždy věnují specifické oblasti. Těmi předpisy jsou např. občanský zákoník, občanský soudní řád, trestní zákon, trestní řád, zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ve znění pozdějších předpisů, právní předpisy o sociálním zabezpečení, zákon č. 379/2005 Sb., o opatření k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů a další.

Z výše popsaných základních právních dokumentů lze odvodit **hlavní principy právní úpravy sociálně právní ochrany dětí:**

- **Přední hlediskem poskytování sociálně-právní ochrany dětí je nejlepší zájem, prospěch a blaho dětí, ochrana rodičovství a rodiny a vzájemné právo rodičů a dětí na rodičovskou výchovu a péči.**
- Sociálně-právní ochrana se poskytuje všem dětem bez rozdílu, bez jakékoli diskriminace podle rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního, etnického nebo sociálního původu.
- Sociálně-právní ochrana se poskytuje bezplatně.
- Sociálně-právní ochrana se poskytuje všem nezletilým dětem mladším 18 let. Pokud zletilost nenabyla dříve.
- Stát je odpovědný za ochranu dětí před tělesným nebo duševním násilím, za ochranu jejich zdravého vývoje z hlediska fyzického, psychického a mravního a ostatních aspektů integrity dítěte jako nositele práv daných Ústavou, Listinou a práv vyplívajících z mezinárodních závazků ČR. Stát však nenahrazuje plnění povinností a odpovědnost rodičů, ani nezasahuje do jejich postavení jako nositelů rodičovské odpovědnosti, nejsou-li práva nebo vývoj dítěte ohroženy.
- Orgány s obecnou působností na úseku ochrany dítěte jsou soudy a orgány určené zákonem o SPO, tj. Ministerstvo práce a sociálních věcí, krajské a obecní úřady a ve vztahu k zahraničí Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí v Brně. Sociálně-právní ochranu dětí zabezpečují též kraje a obce v samostatné působnosti a fyzické a právnické osoby, pokud obdrží pověření k výkonu sociálně-právní ochrany.
- Vůdčím pravidlem pro činnost orgánů sociálně-právní ochrany je princip preventivního působení na rodinné vztahy, jsou-li zasaženy tak, že přichází v úvahu působení veřejné moci. Opatření sociálně-právní ochrany jsou hierarchicky uspořádána ve vnitřně provázaný celek umožňující volbu nástrojů podle konkrétní situace, v níž se dítě nachází, a podle intenzity ohrožení.
- Důraz je také položen na ochranu dětí před sociálně patologickými jevy (tj. prevence rizikového vývoje dětí a minimalizace důsledků působení sociálně patologických vlivů).
- Děti dočasně nebo trvale zbavené svého rodinného prostředí nebo děti, které nemohou být ponechány v tomto prostředí, mají právo na zvláštní ochranu a pomoc poskytovanou státem v podobě některé z forem náhradní výchovy.
- Při volbě řešení je nutno brát potřebný ohled na žádoucí kontinuitu ve výchově dítěte a na jeho etnický, náboženský, kulturní a jazykový původ.
- V případě osvojení dítěte do ciziny je nezbytné respektovat princip subsidiarity, tj. považovat osvojení dítěte do ciziny za náhradní způsob péče o dítě teprve tehdy, jestliže dítě nemůže být předáno do výchovy v rodině osvojitele nebo o ně nemůže být pečováno jiným vhodným způsobem v zemi jeho původu. Pro tuto situaci jsou mezinárodními smlouvami a zákonem o

SPOD uceleně formulována pravidla pro kontakt s cizinou ve věcech sociálně právní ochrany dětí.

- Orgánům sociálně-právní ochrany dětí se ukládá povinnost sledovat výkon ústavní nebo ochranné výchovy, aniž by zasahovaly do řízení do řízení a provozu zařízení. Kde se vykonává ústavní a ochranná výchova: cílem sledování je dodržování práv dětí, rozvoj duševních a fyzických schopností, zda trvají důvody pro pobyt dítěte v zařízení a jak se vyvíjejí vztahy mezi rodiči a dětmi.
- Cílem sociálně-právní ochrany dětí je též sanace rodiny.
- Na principu dobrovolnosti se mohou na výkonu sociálně-právní ochrany dětí v zákonem vymezených činnostech podílet i fyzické nebo právnické osoby, které však k takovému působení musí mít pověření. Určité činnosti představující zásadní zásah do postavení dítěte nebo osob za ně zodpovědných jsou však vyhrazené státním orgánům nebo orgánům veřejné správy v přenesené působnosti.

Přehled o všech činnostech zajišťovaných OSPOD

Informace o činnostech zajišťovaných OSPOD Mnichovo Hradiště jsou uveřejněny na internetových stránkách www.mnhradiste.cz/radnice/mestskyurad.cz, portál Občana města Mnichovo Hradiště v sekci sociální oblast – Situace týkající se nezletilých dětí a v prostorách úřadu na nástěnce u kanceláře č. 106. Pro děti je distribuován informační leták **viz Příloha S3/3b/1**

Dále je možné informace najít na webu: www.socialnisluzbyvmh.cz

Pracoviště OSPOD MěÚ Mnichovo Hradiště má na viditelném místě umístěnou mapu správního obvodu. Na cedulce umístěné před kanceláří č.105 a 106 je u jména sociálního pracovníka popis jeho pracovní pozice, tak aby se klient při příchodu mohl obrátit na konkrétního pracovníka.

Pokud má dotyčný pracovník v daný den dovolenou, je na školení nebo jsou zde další překážky, pro které není přítomen na pracovišti, podá informaci jiný pracovník. V případě, že není přítomen v kanceláři žádný pracovník, je na dveřích umístěna cedulka, na koho se může návštěvník obrátit.

Pracovníci sociálně-právní ochrany dětí zajišťují:

- Zprostředkování osvojení, pěstounské péče či pěstounské péče na přechodnou dobu.
- Výkon poručenství.
- Poradenství při podání žádosti krajské pobožce ÚP o přiznání příspěvků na výkon pěstounské péče (odměna pěstouna, příspěvek na úhradu potřeb dítěte, příspěvek při převzetí dítěte popř. příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla)
- Podávání vyjádření krajské pobožce Úřadu práce pro účely rozhodnutí o přiznání/nepřiznání odměny pěstouna, je-li osobou pečující prarodič nebo praprarodič.
- Vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny, zpracování individuálních plánů ochrany dětí, pořádání případových konferencí k řešení situace ohroženého dítěte a rodiny.
- Poradenství poskytované rodičům, poradenství v oblasti náhradní rodinné péče.
- Výkon sociální kurately kurátorem pro děti a mládež – práce s klienty, prevence.
- Účast u trestního řízení vedeného proti mladistvým.

- Sledování výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy, výkon dohledu nad výchovou.
- Podání návrhů (podnětů) soudu a podnětů (oznámení) policii.
- Výkon kolizního opatrovnictví.
- Zajištění agendy týraných a zneužívaných dětí a agendy dětí v souvislosti s domácím násilím.
- Spolupráce s jinými institucemi.
- Provádění sociálního šetření v rodinách na základě dožádání.
- Vyhledávání dětí, které potřebují pomoc.
- Zajištění sociálně-právní ochrany dětí ve vztahu k cizině.
- Spolupráce OSPOD s pověřenými osobami výkonem SPOD a ZDVOP (zařízení dětí vyžadující okamžitou pomoc).
- Přestupky na úseku SPO.
- Pravidelné kontroly případů ohrožených dětí.

Další informace zveřejněné na webových stránkách města Mnichovo Hradiště a v prostorách úřadu:

Název oddělení, úřední hodiny, adresa, přehled pracovníků oddělení včetně jejich specializace a kontaktů.

<https://www.mnhradiste.cz/radnice/mestsky-urad> - odbor sociálních věcí a zdravotnictví

